

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Департамент професійної освіти
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»
Департамент освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації
Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти
у Дніпропетровській області
Криворізький професійний гірничо-технологічний ліцей

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Підготовка конкурентоздатних фахівців: виклики сучасності»

25-26 квітня 2018 року

ТОМ 1

Кривий Ріг, 2018

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОЗДАТНИХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

<i>Афанаєва К. К.</i> Порівняльний аналіз підготовки майбутніх кухарів у закладах професійної освіти України та за кордоном	21
<i>Базелюк В. Г.</i> Умови підготовки конкурентоздатних фахівців у закладах професійної освіти	25
<i>Білоусова А. А.</i> Впровадження інноваційних технологій на уроках спецдисциплін	30
<i>Бойко А. В.</i> Використання хмарних технологій у процесі навчання майбутніх операторів комп'ютерного набору	32
<i>Братко М. В.</i> Сучасні моделі управління підготовкою фахівців у закладах професійної освіти	35
<i>Євтушенко О. В., Бурак О. В.</i> Спільна робота майстра виробничого навчання та класного керівника у роботі з групою – запорука успіху	40
<i>Вдович С. М.</i> Естетизація навчально-виховного середовища як одна з умов удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців	41
<i>Волкова Н. В.</i> Професійно-педагогічні вміння в системі підготовки майбутніх інженерів-педагогів на основі компетентнісного підходу	45
<i>Волкова Ю. В.</i> Онлайн курси за вибором як необхідна умова підготовки конкурентоспроможних фахівців	49
<i>Гапоненко О. М.</i> Екологічна культура учнів як умова формування конкурентоздатного фахівця торгівлі та ресторанного сервісу	52
<i>Гермак О. Л.</i> Перевірка результативності педагогічних умов застосування електронних освітніх ресурсів професійного спрямування	57
<i>Гінтер М. В., Мартинова І. А.</i> Підготовка конкурентоздатних фахівців у Кам'янському вищому професійному училищі	60
<i>Глєбова-Сорокіна Н. В.</i> Упровадження професійної спрямованості навчання	

Трудові десанти, благодійні акції, допомога воїнам АТО прищеплюють учням милосердя, потребу і вміння допомагати людям, проявляти безкорисливість, винахідливість, наполегливість, почуття відповідальності.

Залучення до вивчення духовної спадщини, відвідування музею козацької слави, історичного музею, заочні подорожі визначними місцями сприяють вихованню патріотизму, поваги до нашої держави.

Не слід забувати про світ захоплень наших учнів. Саме тут вони розкриваються якнайкраще.

З метою профілактики і попередження правопорушень відвідали Криворізький слідчий ізолятор і виступили з благодійним концертом «Добро завжди перемагає зло» перед неповнолітніми правопорушниками.

Головне завдання ПТНЗ – підготувати грамотного, конкурентоспроможного робітника. Участь у конкурсах «Кращий за професією», виставках, проходження виробничої практики сприяють виробленню практичних навичок і вмінь, підготовці до самостійних трудових буднів. З матеріалами по професійному зростанню наших учнів можна ознайомитися на сторінках періодичної преси.

Оцінюючи рівень вихованості учнів, слід пам'ятати: він проявляється щоденно, щогодини. Виховання здійснюється на кожному кроці. Не слід забувати при цьому і про сімейні звичаї та традиції. Враховуючи специфіку наших учнів, сімейне виховання може приносити як позитив, так і негатив. Практикуємо відвідування й зустрічі з батьками та їх дітьми вдома, розробляємо пам'ятки для батьків, організовуємо зустрічі з працівниками правоохоронних органів, охорони здоров'я.

Головне, чого ми хочемо бачити у своїх вихованцях: бути людиною в найширшому розумінні слова. А тому, якщо ми будемо прикладом для учнів, а учні – для нас, то успіху буде досягнуто.

Формулу успіху ми бачимо такою: успіх = універсальність + співдружність + прогресивність + ініціативність + харизматичність.

Основні принципи нашої роботи: радіти і захоплюватись, жартувати і наставляти, прагнути і перемагати разом з учнями.

Наш педагогічний вердикт: коли ми єдині, ми – непереможні.

Вдович С. М.

*доцент кафедри практичної психології
та педагогіки Львівського державного
університету безпеки життєдіяльності,
кандидат педагогічних наук, м. Львів*

ЕСТЕТИЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ОДНА З УМОВ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Анотація. У статті розглядається сутність і роль естетизації навчального середовища як одна з умов удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців. Навчальне середовище як штучно побудована система, структура і

складові якої сприяють досягненню цілей навчально-виховного процесу, потребує естетизації. Естетизація повинна охоплювати всі сфери діяльності особистості: навчання, працю, побут, відпочинок. Головне завдання – залучити студентів до активної діяльності щодо створення і збереження краси. Важливими в естетизації навчання і виховання є не лише дисципліни гуманітарного циклу, але й інші загальноосвітні та фахові предмети, а також позанавчальна діяльність, процеси самовдосконалення, самоактуалізації особистості.

Ключові слова: естетизація, естетичне виховання, естетичний розвиток особистості, навчальне середовище, професійна підготовка, навчально-виховний процес.

Основний виклад матеріалу. Естетизація навчально-виховного процесу є актуальною проблемою у професійній підготовці конкурентоздатних фахівців. Від того, яким є навчальне середовище в освітньому закладі, залежить ефективність професійної підготовки майбутніх фахівців. Професійна підготовка майбутніх конкурентоспроможних фахівців передбачає формування особистостей із розвинутими творчими здібностями, активних і діяльних. Навчальний заклад покликаний не лише навчати студентів певній спеціальності, а й формувати естетичне світосприйняття, розвивати естетичні почуття, естетичний смак. Адже від рівня естетичної вихованості, від уміння випускника навчального закладу передавати іншим людям своє розуміння добра, краси залежить його творча самореалізація як фахівця.

Під навчальним середовищем сучасні дослідники розуміють штучно побудовану систему, структура і складові якої сприяють досягненню цілей навчально-виховного процесу [1]. До навчального середовища відносять інтелектуальне (суб'єкти й об'єкти навчально-виховного процесу, зміст навчання, система навчальних впливів, носії знань і даних) та матеріальне (приміщення, в якому відбувається навчально-виховний процес; засоби навчання: об'єкти навколишнього середовища, що використовуються в навчанні та вихованні, підручники, наочність, картини, карти, схеми, технічні засоби навчання тощо) забезпечення. В. Ю. Биков, окрім традиційних засобів навчання, наголошує на ролі новітніх програмно-апаратних засобів, що прийшли на зміну традиційним технічним засобам навчання, дозволяють реалізувати якісно нові підходи до форм і способів подання навчального матеріалу та нині вже стали невід'ємними складовими частинами навчального середовища [2]. За В. Ю. Биковим, до складу навчального середовища (НС) входять: цільова складова; змістовно-інформаційна складова, яка визначається, відбиває і зорганізується змістом навчання; вчительська складова педагогічної системи, яка здійснює спрямоване на цілі освіти управління навчально-виховним процесом; освітній мікросоціум, склад якого утворюють люди і суспільні системи, які суттєво впливають на результати навчально-виховної діяльності; система засобів навчання, до складу якої входить сукупність матеріальних об'єктів, що можуть використовуватися учасниками навчально-виховного процесу в навчанні; технологічна складова, яку утворюють моделі технологій навчання і виховання; навчальні приміщення, в яких розгортається навчально-виховний процес і в яких створюються необхідні умови (психолого-

педагогічні, санітарно-гігієнічні й архітектурно-естетичні тощо) для його ефективного здійснення [1].

Навчальне середовище, зокрема кожна його складова частина, потребують естетизації.

Естетизація – це надання чому-небудь гарної зовнішньої форми; ідеалізація чого-небудь [3]. Завдяки естетизації традиційно неестетичне стає естетичним або визначається естетично. Розуміння естетичного характеру пізнання і дійсності присутнє в будь-якій науці, адже всюди визнається, що у визначенні основ ми нашо́вхуємося на естетичні уявлення, тобто естетизація настільки глибоко увійшла в людське життя, що дійсність набуває рис, притаманних раніше лише мистецтву. Під впливом процесів естетизації формується сучасна естетична свідомість, яка орієнтується на особливе, індивідуальне й одиничне, виявляючи естетичну визначеність і слідує її логіці; плюралізм, відкритість, незавершеність процесів; увагу до «іншого»; чутливість до прихованого, периферійного, виключного; комунікаційну коректність [4].

Нині все більше уваги приділяється естетизації повсякденного життя. Естетизація повсякденного життя – поняття, що означає процес стирання відмінностей між мистецтвом і повсякденним життям у силу, по-перше, перетворення митцями предметів повсякденності в художні об'єкти і, по-друге, перетворення людьми свого повсякденного життя в певний естетичний проект із прагненням до того чи іншого стилю в одязі, зовнішньому вигляді й домашньому середовищі. Перетворення власного життя в естетичний проект може призвести до сприйняття людьми себе і свого оточення в якості предметів мистецтва.

Досліджуючи проблему естетизації, науковці вирішальну роль відводять естетиці, мистецтву, літературі, педагогіці та психології, циклу фахових дисциплін, а також естетичному середовищу, естетиці побуту, природі, естетичній діяльності, участі студентів у різноманітних видах художньо-естетичної діяльності. Естетизація повинна охоплювати всі сфери діяльності особистості: навчання, працю, побут, відпочинок.

Головне завдання – залучити студентів до активної діяльності щодо створення і збереження краси. Важливо поєднувати різноманітні засоби і форми, що розвивають естетичне ставлення до життя; звертати увагу як на зміст навчальних дисциплін, так і на фактори, що впливають на естетичний розвиток особистості.

Естетизація навколишнього середовища зводиться до досягнення гармонії між створеним людиною і природою. Проблема естетизації середовища органічно пов'язана з проблемою раціонального використання природних багатств і охорони навколишнього середовища. Лише наодинці з природою виявляється справжня естетична культура особистості. Середовище, в якому перебуває людина, повинно бути максимально позитивним, гуманним, естетичним.

Не менше значення має естетизація побуту студентів. З естетичної точки зору побут є лакмусовим папірцем рівня естетичного розвитку особистості чи колективу. Естетизація побуту сприяє формуванню в особистості таких критеріїв, як доцільність, простота, впорядкованість, почуття міри, які й визначатимуть її естетичні смаки і потреби.

В естетизації зовнішнього вигляду важливу роль відіграє особистість викладача, чий одяг, зачіска, загалом ставлення до моди впливають на формування естетичного смаку учня. Він вважається однією з найважливіших характеристик особистісного становлення й означає здатність людини до індивідуального відбору естетичних цінностей, що веде за собою саморозвиток і самовиховання особистості. Значну роль тут відіграє як зовнішня, так і внутрішня культура викладача, манера його поведінки, уміння володіти собою, артистизм, уміння налагодити духовний контакт з учнями.

Одним із факторів, що впливають на естетичний розвиток особистості, є естетика поведінки. Естетика поведінки – це риси прекрасного у вчинках і діях людини: в її ставленні до праці й суспільства, в її манерах і вигляді, у формах спілкування з людьми. Естетика поведінки визначається інтелектуальним і моральним рівнем людини. Систематичне виховання навичок поведінки, що відповідає вимогам естетики, сприяє розвитку естетичних потреб, почуттів і понять [5].

Естетично впливати на особистість, на нашу думку, може будь-яка навчальна дисципліна. Чи виховуватиме естетично та чи інша дисципліна, залежить в основному від викладача, який для цього повинен докласти певних зусиль, творчо підійти до викладання своєї дисципліни, викликати зацікавлення у студентів.

Зміст одних предметів (наприклад, мова, література, культура) сам по собі естетичний, інші предмети оперують поняттями, що мають безпосередній естетичний зміст. Пояснення нового природничо-наукового терміна й одночасне визначення в ньому естетичного елемента є одним зі способів розвитку пізнавальної активності студентів.

Гуманітарні дисципліни мають найбільші потенційні можливості естетичного впливу. На нашу думку, вивчення гуманітарних предметів сприяє всебічному розвитку, підвищенню рівня загальної культури, естетичному вихованню особистості. На жаль, на дисципліни гуманітарного циклу відводиться все менша кількість навчальних годин. Крім того, ці предмети часто вважаються другорядними, незначними для професійного становлення майбутніх фахівців. Тому час, відведений на вивчення мов, літератури, історії, філософії та культури, слід використовувати максимально ефективно, що вимагає від викладачів творчого підходу, самовіддачі, відповідальності.

Особливо потребують естетизації фахові дисципліни. Важлива роль тут відводиться естетизації праці. Головними завданнями виробничої естетики є впорядкування предметного світу, його гармонізація, подолання предметного хаосу, постійне підвищення культури праці. Важливими для естетизації навчально-виробничого процесу є створення належних умов навчання і праці, відповідне оформлення приміщень, використання найсучасніших інструментів і технологій.

Таким чином, проблема естетизації на сучасному етапі розвитку суспільства надзвичайно актуальна. Важливими в естетизації навчання і виховання є не лише дисципліни гуманітарного циклу, але й інші загальноосвітні та фахові предмети, а також позанавчальна діяльність, процеси самовдосконалення, самоактуалізації особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Биков В. Ю. Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем. [Електронний ресурс]. – Електрон. дані. – Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/1157/1/Навчальне_середовище_сучасних_педагогічних_систем.pdf. – Загол. з екрану.
2. Биков В. Ю. Теоретико-методологічні засади створення і розвитку сучасних засобів та е-технологій навчання // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992 – 2002 : Збірник наукових праць до 10-річчя АПН України / Академія педагогічних наук України. – Ч. 2. – Харків : «ОВС», 2002. – С. 182-199.
3. Естетизація [Електронний ресурс] // Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970—1980). [Електронний ресурс]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/estetyzacija>. – Загол. з екрану.
4. Естетика: навчальний посібник / Л. М. Газнюк, С. В. Могильова, Н. О. М'яснікова, Н. М. Салтан. – К. : «Кондор», 2011. – 124 с.
5. Фіцула М. М. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – 3-є вид., перероб. і доп. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. – 232 с.

Волкова Н. В.

*доцент кафедри педагогіки і методики
технологічної освіти Криворізького державного
педагогічного університету,
кандидат педагогічних наук, доцент,
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область*

ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ВМІННЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ НА ОСНОВІ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

***Анотація.** Окреслено проблему підготовки майбутніх інженерів-педагогів у галузі харчових технологій на основі компетентнісного підходу. Детально проаналізовано кожну групу професійно-педагогічних умінь: гностичні, комунікативні, організаторські, проектувальні, технологічні, виробничі, спеціальні вміння.*

***Ключові слова:** інженер-педагог, компетентнісний підхід, професійно-технічна освіта, професійні вміння, виробниче навчання.*

Основний виклад матеріалу. Стратегічною основою розвитку освітньої системи навчання є еволюційний підхід, застосування якого дозволяє використовувати наявний педагогічний та інтелектуальний потенціал, забезпечувати широкопрофільну підготовку фахівців і виконувати в перехідний період стабілізуючу функцію. Важливий аспект удосконалення системи навчання – не різка зміна існуючих структур та організацій, а природне пристосування діючих компонентів освітньої системи освіти до нових потреб суспільства.